

ВПЛИВ ОБРАЗУ Я-КОНЦЕПЦІЇ БАТЬКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ РОДИНИ У ПІДЛІТКІВ.

Наскільки нам відомо саме сім'я здійснює вирішальний вплив на формування особистості: становлення характеру, формування ціннісних орієнтацій, провідних пріоритетів, соціальної зрілості. Якраз від батьків у дитини закладаються основи фізичного, інтелектуального й морального розвитку, а також формуються, світогляд, естетичні смаки. Сім'я набуває особливо важливого значення у формуванні системи цінностей, завдяки якій дитина входить у систему соціальних зв'язків. Психолог Е. Шефер виділяє чотири стилі (тактики) виховання в сім'ї:

- Авторитарний (Означає пригнічення почуття гідності, ініціативи, самостійності одними членами сім'ї в інших)
- Демократичний (Передбачає батьківську підтримку й допомогу дітям у їх окремих справах, взаєморозуміння, взаємоповагу дітей і батьків, встановлення партнерських взаємин, заснованих на співчутті, співпереживанні, відповідальності за наслідки власної активності.)
- Потуральний (Батьки власними зусиллями, працею намагаються задовольнити всі потреби дитини, відгороджуючи її від будь-яких турбот, складностей тощо.)
- Ліберальний (Система міжособистісних стосунків у сім'ї будується на визнанні незалежного існування дорослих і дітей.)

Підлітковий вік є часом формування основної мети у житті. Підліток входить у суспільство дорослих із бажанням змінити його. Наштовхуючись на перешкоди з боку оточення, і залишаючись залежними від нього, підлітки поступово соціалізуються. Важка робота над собою по самовдосконаленню та пізнанню власного «Я» допомагає подолати кризу адаптації та означає остаточний перехід до дорослого життя. Однак часто буває так, що уявлення батьків

про себе, тобто їх Я-концепція заважає їм бачити підлітків такими, як вони є, без бажання їх змінити та перевиховати.

Також батьки часто намагаються нав'язати дітям свою волю та свої нереалізовані бажання молодості, таким чином руйнують їх особистість та породжують у дитини комплекси, які в подальшому матимуть вплив на уявлення дитини про себе та про сім'ю в загальному. Оскільки завдяки вмілому виховному впливу вони згладжуються, послаблюються, через невмілий – загострюються, призводять до конфліктів.

Саме тому настільки важливим є те, яким є уявлення батьків про самих себе, а також якими є типи батьківських стосунків та стиль виховання дитини у цій сім'ї. На мій погляд, найбільш оптимальними є типи батьківських стосунків «прийняття» та «кооперація» тобто демократичний стиль. До нейтрального рівня можна віднести батьківські стосунки за типом «симбіоз». Негативним вбачаю високий рівень прояву ставлення за типом «авторитарним».

Список використаних джерел

1. Алексєєнко Т. Ф. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах / Т. Ф. Алексєєнко // Український соціум. – К., 2008.
2. Бодальов О. О. Психологія про особистість / О. О. Бодальов. – М., 1988. – 188 с.
3. Маданес К. Стратегическая семейная терапия / К. Маданес. – Пер. с англ. Т. В. Снегиревой. – М.: Независимая фирма «Класс», 1999. – 272 с. – (Библиотека психологии и психотерапии).
4. Сатир В. Как строить себя и свою семью / Вирджиния Сатир. – М.: Педагогика-Пресс, 1992. – 192 с.